

Innspill fra Kraftfylka til NOU 2012:12 Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn

Kraftfylka er en interesseorganisasjon for fylkeskommunene Troms og Finnmark, Nordland, Vestland, Rogaland, Agder, Vestfold og Telemark og Innlandet.

Kraftfylka mener kraftproduksjon er avgjørende for næringsutvikling i distriktene. Vertskommunene- og fylkene må sitte igjen med en andel av verdiskapingen, dette kan gjøres gjennom å la kommuner og fylkeskommuner beholde inntekter fra naturressursskatten utenom inntektsutjevningen. I tillegg må det legges til rette for verdiskaping gjennom gode incentiver til opprusting og utvidelse av kraftverk, tilrettelegging for ny kraftforedlende industri og nettutbygging.

Noen sentrale spørsmål fra rapporten:

Skatt og inntektsutjevningen

Utvalget går inn for å frikoble naturressursinntekter helt eller delvis fra utjevningsmekanismene i inntektssystemet. Dette er et godt prinsipp som gir et sterkt incentiv til å legge til rette for videre kraftutbygging.

Fylkeskommunene er i likhet med kommunene mottakere av naturressursskatt. Inntektsutjevningen gjør at områder med liten kraftproduksjon og stor befolkning får overført midler fra områder med mye kraftproduksjon. For å sikre at de berørte kommuner og fylkeskommuner i større grad sikres en andel av beskatningen fra de naturressurser som utnyttes i distriktet, bør naturressursskatten løftes ut av inntektsutjevningssystemet på lik linje med eiendomsskatten. Begge disse skatteformer er knyttet til utnyttelse av en stedbundet ressurs og det er derfor naturlig å likebehandle disse skatteinntektene.

Dersom naturressursskatten løftes ut av inntektsutjevningssystemet, vil det kun være personskatten som utjevnes i kommunesektoren. Det vil likevel medføre at størstedelen av fylkeskommunenes skatteinntekter, dvs. personskatten, vil være gjenstand for inntektsutjevning.

Satsen på naturressursskatten har stått stille siden 1997. Siden prisveksten har vært 50 % i samme periode mener vi at satsen må oppjusteres tilsvarende, til 1,7 ø/kWh for kommuner og 0,3 ø/kWh for fylkeskommuner. Dermed har den relative verdien av kommunesektorens andel av grunnrenten vis a vis staten falt tilsvarende, noe som går utover næringsutvikling i distriktene.

Videre bør naturressursskatten indeksjusteres hvert femte år etter modell for indeksjustering av konsesjonskraft. Naturressursskatten vil også kunne anvendes for

beskatning av vindkraftverk, fordi kommunene da får en rettferdig kompensasjon for naturinngrepene.

Infrastruktur og elektrifisering

God infrastruktur er avgjørende for utviklingen av levende lokalsamfunn og et livskraftig næringsliv i distriktene. NVE har beregnet at vi innen 2050 vil trenge 23 TWh mer kraft, og dette vil kreve investeringer i kraftnettet på mellom 9 til 16 milliarder kroner. Det er store regionale forskjeller på hvor sterkt strømmettet er, og over hele landet er det områder som må oppgraderes for å sikre at forbruket får tilstrekkelig nettilgang, som en forutsetning for ny utvikling. Verdiskaping og arbeidsplasser i et grønt skifte er avhengig av en energiomlegging fra fossil til fornybar energi, og det vil kreve både økt fornybar produksjon og investeringer i kraftinfrastruktur. Strømmettet er kostbare å utbedre, og tar lang tid også etter at konsesjonsbehandling og investeringsbeslutninger er på plass.

For å møte behovene for mer strømmett ønsker vi en større regionvis utredning av behovet for nett og kraftproduksjon i tilknytning til elektrifisering og ny industri. Dette arbeidet må gjøres i samarbeid med fylkeskommunene.

Det er avgjørende at det følger økonomiske incentiver med når fylkeskommunene får en lederrolle innen elektrifisering og av samferdsel og offentlige grønne innkjøp. Krav om fossilfri ferge drift har vært kostbar for fylkeskommunene, og erfaringene herfra må brukes til å sørge for tilstrekkelig finansiering framover.

Vi mener en utjevning av nettleien er nødvendig for at nettkostnadene i distriktene ikke skal bli uforsvarlig høye, siden det er slik at nettleien allerede er høy der det er store områder med liten befolkning.

Opprinnelsesgarantier

Kraftfylka mener at konsesjonskraftmottakere i kommuner og fylkeskommuner må kunne selge konsesjonskraft med opprinnelsesgarantier, noe som ikke er mulig i dag. All konsesjonskraft er 100 % fornybar. Kraftprodusenter avstår ca. 10 % av sitt volum til lokale og regionale myndigheter. Ordningen sikrer lokale og regionale myndigheter en viss andel av strømforsyningen, og dermed verdiskapningen. I dag er det kraftprodusentene som får opprinnelsesgarantier for vannkraftproduksjonen. Det gjelder også for det volumet som tas ut som konsesjonskraft av kommuner og fylkeskommuner.

Kraftprodusentene kan dermed selge opprinnelsesgarantiene, og fornybarheten, før kraften kommer til konsesjonskraftmottagere. Kommuner og fylkeskommuner har en lovbestemt rett til å overta konsesjonskraft til selvkostpris. De kan deretter selges kraften i markedet, på lik linje med produsentene. Kommuner og fylkeskommuner er på denne måten likestilt med produsenten når kraften selges til leverandører, industrien, teknologiselskaper og andre kunder. De er likevel ikke likestilt når det gjelder opprinnelsesgarantier, siden de ikke mottar opprinnelsesgarantier for den avståtte kraften. Dette skaper store utfordringer fordi eksempelvis ledende internasjonale bedrifter forventer og krever opprinnelsesgarantier ved kjøp av fornybar energi. Når konsesjonskraftmottager ikke innehar opprinnelsesgarantier kan ikke vannkraften markedsføres som fornybar energi, til tross for at den er 100 %

fornybar. Dermed må grønn energi selges som «skitten kraft». Alternativt må konsesjonskraftmottakere kjøpe opprinnelsesgarantier, noe som reduserer verdien av konsesjonskraften. Systemet slik det er i dag går mot prinsippet i EU-regelverket om at fornybarheten i produktet kan bevises, da konsesjonskraftmottagere må selge sin fornybare energi som skitten.

Kraftforedlende industri

Det er fortsatt viktig at kraftforedlende industri har tilgang på konkurransedyktig fornybar energi. Kraftfylka mener at det er en stor samfunnsøkonomisk fordel at kraft brukes i nærheten av der den blir produsert. Vi viser til Statnetts pågående arbeid med tariffing, og påpeker viktigheten av å beholde en K-faktor. Det er naturlig at samlokalisering mellom forbruk og produksjon gir en fordel. Disse kundene hjelper til å begrense utbygging av nettkapasitet. Kraftfylka mener at samfunnet må legge til rette for at nettkostnadene blir minst mulig. Da er uttak av kraft i nærheten av produksjon et nyttig tiltak. I tillegg er nettleien sterkt økende i områder med mye ny kraftproduksjon. Det er rimelig at de økte nettkostnadene ved storstilt kraftutbygging, som er et nasjonalt gode, deles på alle.

Mvh,

Aud Hove

Styreleder

Niklas Kalvø Tessem

Daglig leder